

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон Пантелеймонов

” червня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітня програма освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Вид дисципліни вибіркова

Факультет Економічний

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна «24» червня 2021 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Лісений Є.В.** – кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «22» червня 2021 року №16

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____
(підпис)

Вікторія СВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Гарант освітньо-професійної програми

_____

Ірина ГОНТАРЕВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від 23» червня 2021 року № 9

Голова науково-методичної комісії економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____
(підпис)

Вікторія СВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Фахову експертизу здійснювала психолог ТОВ «ІСПК» Лісеная А.М. (відгук-рецензія № 001/21 від 01.08.2021 р.)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Психологія підприємництва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другий (магістерський) рівень спеціальності (напряму) 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціалізації «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань про психологічні особливості підприємницької діяльності та її механізми розвитку і функціонування.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- ..... поглибити теоретичні знання з методологічних та методичних проблем психології підприємництва;

- 3
астосовувати теоретичні знання та поняття у практичній діяльності.

1.3. Кількість кредитів

5 кредитів ECTS

1.4. Загальна кількість годин 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни		
Нормативна / за вибором	Вибіркова	Вибіркова
Денна /заочна форма навчання	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	1-й	1-й
Семестр	2-й	2-й
Лекції	32 годин	12 годин
Практичні, семінарські заняття	16 годин	2 годин
Самостійна робота, у тому числі	102 годин	136 годин

1.6. Заплановані результати навчання

1. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.
2. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або

- біржової діяльності
3. Демонструвати відповідальність за результати своєї діяльності перед суспільством.

Компетентності ОП

Компетентності ОП	Складові компетентностей
ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	реалізовувати заходи із індивідуального і групового консультування, націленого на розв'язання проблем особистого та професійного життя, корекцію та проектування життєвого шляху індивідуальності, залученої у підприємницький процес.
	розробляти групові тренінг-програми для персоналу фірм з питань керівництва і лідерства, аналізу психології клієнта та споживача, формувати комунікативні вміння та навички;
	долати професійно життєві кризи у працівників підприємницьких структур і самих підприємців, які викликані конфліктами і стресовими ситуаціями виробничого та емоційного характеру;
ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	аналізувати стратегії поведінки ділових людей у різних ситуаціях підприємництва (започаткування власної справи, укладання угоди, банкрутства тощо).
	розробляти науково обґрунтовані процедури професійного відбору та добору претендентів на посади, що вимагають значного фінансового ризику і особистості відповідальності за дії підлеглих;
СК 7. Виділяти соціальні цінності підприємницької діяльності в умовах конкурентного середовища	досліджувати ціннісно-мотиваційні спонуки особистості до підприємництва;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Тема 1. Психологія підприємництва як міждисциплінарна наука.

Психологія підприємництва як науково-прикладна галузь психологічної науки. Структура, функції та основні категорії Психології підприємництва. Аналіз категорій «підприємець», «бізнесмен», «менеджер». Зв'язок між поняттями „управління”, „підприємництво”, „бізнес”. Перспективи розвитку науки. Проблема методу та методології Психології підприємництва. Основні та специфічні принципи науки. Характеристика основних методів Психології підприємництва. Методика використання методів групової роботи і вирішення групових завдань (мозковий штурм, метод синектики, метод соціально-психологічного тренінгу).

Тема 2. Характеристика психологічних ознак підприємництва.

Поняття про підприємницьку активність, її рівні та види. Ризик, його види і функції. Ситуації невизначеності та ризику. Лідерство і процес міжособистісної взаємодії. Теорії походження лідерства. Творчість або інноваційна поведінка. Типологія підприємців за їх ставленням до інновацій. Основні рекомендації відносно підвищення креативних здібностей підприємців.

Тема 3. Проблема особистості в бізнесі.

Особистість як центральна постать підприємницького процесу. Типологія підприємців і бізнесменів. Психологічні відмінності між підприємцем і бізнесменом.

Тема 4. Психологія ділового спілкування у підприємництві та бізнесі.

Поняття спілкування в соціально-психологічному вимірі. Структура ділового спілкування. Етико-психологічні принципи ділової взаємодії.

РОЗДІЛ 2. ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Тема 1. Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації.

Види організацій за кількісним критерієм: малі, середні, великі та їх характеристики. Класифікація організацій за якісними критеріями криза управлінської свідомості як наслідок зміни організаційної структури. Соціально-психологічне середовище організації.

Тема 2. Психологічна сутність підприємницької діяльності.

Психологічні особливості підприємницької діяльності. Система психодіагностичних методик для вивчення психологічних особливостей підприємницької діяльності. Комплекс активних методів і форм психологічної підготовки підприємців до підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Тема 3. Психологічні особливості рекламної політики.

Традиційні та нетрадиційні погляди на сутність реклами, види реклами. Моделі психіки людини та їх використання при створенні реклами. Особливості впливу реклами на споживача. Використання образу-носія в рекламі.

Тема 4. Психологічні особливості роботи в команді. Поняття «команди» в психологічній науці. Психологічний аналіз змісту та суттєвих характеристик конкурентноздатної команди. Аналіз комплексу методик для вивчення особливостей конкурентноздатної команди. Система тренінгових занять для формування конкурентноздатної команди.

3. Структура навчальної дисципліни (денна форма)

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Теоретичні засади вивчення психології підприємництва						
Тема 1. Психологія підприємництва як міждисциплінарна наука	19	4	2	-	-	13
Тема 2. Характеристика психологічних ознак підприємництва	19	4	2	-	-	13
Тема 3. Проблема особистості в бізнесі	18	4	2	-	-	12
Тема 4. Психологія ділового спілкування у підприємстві та бізнесі	19	4	2	-	-	13
Разом за розділом 1	75	16	8	-	-	51
Розділ 2. Прикладні проблеми Психології підприємництва						
Тема 5. Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації	19	4	2	-	-	13
Тема 6. Психологічна сутність підприємницької діяльності	19	4	2	-	-	13
Тема 7. Психологічні особливості рекламної політики	18	4	2	-	-	12
Тема 8. Психологічні особливості роботи в команді	19	4	2	-	-	13
Разом за розділом 2	75	16	8	-	-	51
Усього годин	150	32	16	-	-	102

Структура навчальної дисципліни (заочна форма)

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Теоретичні засади вивчення психології підприємництва						
Тема 1. Психологія підприємництва як міждисциплінарна наука	19	2	-	-	-	17
Тема 2. Характеристика психологічних ознак підприємництва	19	2	-	-	-	17
Тема 3. Проблема особистості в бізнесі	19	2	-	-	-	17
Тема 4. Психологія ділового спілкування у підприємстві та бізнесі	18	-	1	-	-	17
Разом за розділом 1	75	6	1	-	-	68

Розділ 2. Прикладні проблеми Психології підприємництва						
Тема 5. Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації	19	2	-	-	-	17
Тема 6. Психологічна сутність підприємницької діяльності	19	2	-	-	-	17
Тема 7. Психологічні особливості рекламної політики	19	2	-	-	-	17
Тема 8. Психологічні особливості роботи в команді	18	-	1	-	-	17
Разом за розділом 2	75	6	1	-	-	68
Усього годин	150	12	2	-	-	136

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№	Назва семінарського завдання	Години		Форма контролю	Бали
		Денна форма	Заочна форма		
1	2	3		4	5
1	Тема 1. Психологія підприємництва як міждисциплінарна наука	2	-	Ситуаційна гра	6
2	Тема 2. Характеристика психологічних ознак підприємництва	2	-	Захист практичного завдання	8
3	Тема 3. Проблема особистості в бізнесі	2	-	Захист практичного завдання, звіт	8
4	Тема 4. Психологія ділового спілкування у підприємстві та бізнесі	2	1	Захист практичного завдання, звіт	8
	Всього за розділом 1.	8			30
8	Тема 5. Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації	2	-	Захист практичного завдання, звіт	8
9	Тема 6. Психологічна сутність підприємницької діяльності	2	-	Захист практичного завдання, звіт	8
10	Тема 7. Психологічні особливості рекламної політики	2	-	Захист практичного завдання, звіт	8
11	Тема 8. Психологічні особливості роботи в команді	2	1	Ситуаційна гра	6
	Всього за розділом 2.	8	2		30
	ВСЬОГО ЗА СЕМЕСТР	16	2		60

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	До теми 1. Сутність лідерства в бізнесі. Скласти термінологічний словник з Психології підприємництва.	15	17
2	До теми 2. Підприємець і менеджер: спільне і відмінне. Підготувати реферат на тему: «Соціологічні та психологічні теорії підприємництва».	15	17
3	До теми 3. Основні напрямки психологічної підготовки підприємницьких кадрів. Підготувати обладнання для вправи ланцюжковий малюнок підприємницької діяльності. Підготуватися до презентації творчої моделі: „Успішний підприємець”.	15	17
4	До теми 4. Соціально-психологічний тренінг як засіб підвищення професійної компетентності підприємницьких кадрів. Скласти авторську анкету діагностики психологічних рис та якостей успішного підприємця.	14	17
5	До теми 5. Психологічні особливості прийняття управлінських рішень у бізнесі. Підготуватися до презентації творчого проекту „Підприємництво в Україні: вчора, сьогодні, завтра”. Підготувати наукове повідомлення на тему: „Сутність феноменів підприємець, підприємництво, підприємливість”.	15	17
6	До теми 6. Методи та способи вирішення групових завдань у підприємницькій діяльності	15	17
7	До теми 7. Складання проекту планування кар’єри сучасного підприємця.	15	17
8	До теми 8. Вивчення портфолію психологічних проблем у бізнесі. Підготуватися до захисту проектів на такі теми: «Психологічні особливості презентації в бізнесі», «Допомога психолога в підприємницькій самореалізації», «Виявлення та протидія некоректним формам ділової взаємодії в бізнесі», «Подолання бар’єрів професійного вигорання у підприємстві».	14	17
	Разом	102	136

6. Методи навчання

Проведення лекційних та семінарських занять, індивідуально-консультативна робота, самостійна робота з літературою і в інформаційних мережах, виконання самостійних завдань – учбових чи наукових. Індивідуально-консультативна робота передбачає взаємодію студентів з викладачем, по-перше, для відробки пропущених занять, співбесід по матеріалах, які не засвоєні студентами чи викликають певні труднощі; по-друге, для контакту зі студентами, які виконують творчі завдання, проявляють інтерес і здібності до наукової роботи. Крім того використовуються інтерактивні технології навчання: проблемні лекції, семінари-дискусії, портфоліо, метод проектів, презентації, дидактичні та рольові ігри.

Теми індивідуальних завдань

1. Психологія підприємництва як міждисциплінарна наука.
2. Місце і роль Психології підприємництва в системі наук.
3. Характеристика предмету та завдань Психології підприємництва.
4. Основні категорії Психології підприємництва.
5. Психологічні теорії підприємництва.
6. Соціологічні теорії підприємництва.
7. Загальна характеристика психологічних ознак підприємництва.
8. Психологічний рівень підприємницької активності.
9. Поведінковий рівень підприємницької активності.
10. Соціальний рівень підприємницької активності.
11. Потребово-мотиваційна сфера особистості підприємця.
12. Механізм детермінації поведінкової активності.
13. Співвідношення понять “підприємництво” та “бізнес”.
14. Проблема ризику в підприємстві. Основні напрями вивчення бізнесу.
15. Види ризику.
16. Основні ознаки підприємницького ризику.
17. Суть лідерства в бізнесі.
18. Основні теорії походження лідерства.
19. Вплив лідерства на процес підприємницької діяльності.
20. Творчий компонент особистості підприємця.
21. Характеристика типів інновацій за Й. Шумпетером.
22. Інноваційний процес та його ознаки.
23. Психологічні ознаки інноваційної поведінки.
24. Психологічні вимоги до особистості бізнесмена.
25. Методи вивчення особистості бізнесмена.
26. Особистісний рівень підприємницької активності.
27. Методи впливу на особистість у бізнесі.
28. Гендерні стереотипи і обмеження щодо ведення бізнесу.
29. Причини недосягнення успіху у бізнесі.
30. Типологія підприємців за Й. Фрейліхом.
31. Типи керівників у вітчизняній практиці.

32. Позиції особистості в бізнесі.
33. Підприємець і менеджер: спільне та відмінне.
34. Загальна характеристика організації.
35. Причини створення організації.
36. Етапи створення організації.
37. Функції організації.
38. Форми організації.
39. Поняття кризи управлінської свідомості.
40. Відкритість підприємницької організації.
41. Структурованість підприємницької організації.
42. Інноваційність підприємницької організації.
43. “Закрита” модель організації.
44. “Відкрита” модель організації.
45. “Випадкова” модель організація.
46. “Синхронна” модель організації.
47. Професійна спрацьованість організаційної групи.
48. Згуртованість групи.
49. Сумісність членів групи.
50. Психологічний клімат в групі.
51. Основні напрямки психологічної підтримки підприємницьких груп.
52. Психологічне консультування.
53. Професійний добір і відбір кадрів.
54. Соціально-психологічний тренінг як засіб підвищення професійної компетентності кадрів.
55. Професійна підготовка і перепідготовка підприємницьких кадрів.
56. Консалтинг як один із видів допомоги підприємцям.
57. Професійна орієнтація підприємців.
58. Планування кар’єри сучасного бізнесмена.
59. Регресивний розвиток особистості бізнесмена.
60. Групова відповідальність у підприємницькій діяльності.
61. Особливості ділового спілкування.
62. Психологічні бар’єри спілкування.
63. Механізми психологічного впливу в процесі спілкування.
64. Етнопсихологічні особливості учасників ділової взаємодії.
65. Характеристика основних стилів керівництва.
66. Психологічні особливості прийняття управлінських рішень у бізнесі.
67. Конфлікти в організації.
68. Типологія конфліктів.
69. Динаміка протікання конфліктів.
70. Способи врегулювання конфліктів.
71. Методи вирішення групових завдань у підприємницькій діяльності.
72. Реклама як засіб реалізації та збуту продукції.
73. Психологічний вплив реклами на споживачів.

7. Методи контролю

Використовується види контролю: поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у формі оцінок за різні види аудиторної та самостійної роботи – активність на семінарах (участь у обговоренні питань, у дискусіях тощо), результати виконання творчих завдань, підготовки і презентації рефератів та ін.

8. Схема нарахування балів для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Індивідуальне завдання	Разом	Залік	Сума
Розділ 1.				Розділ 2.							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
6	8	8	8	8	8	8	6	-	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	зараховано
50-69	зараховано
1-49	незараховано

9. Рекомендована література

Основна

1. Бандурка А. М. та ін. Психологія управління. / А. М. Бандурка / [підручник]– Харків, 1998. – 464с.
2. Бодди Д., Пэйтон Р. Основы менеджмента. / Д. Бодди / – СПб.: Питер, 1999. – 816с.
3. Вудкок М., Френсис Д. Раскрепощенный менеджер. / М. Вудкок /– М.: Дело, 1991. – 312с.
4. Гах Й. М. Етика ділового спілкування. / Й. Гах /– Івано-Франківськ: «Полум'я», 2000. – 160с.
5. Генон Ф. А. Психологія управління. / Ф. Генон / – М.: Прогрес, 1982. – 422с.
6. Данчева О. В., Швалб Ю. М. Практична психологія в економіці та бізнесі. / О. Данчева / – К.: Лібра, 1999. – 270с.
7. Джинни Г. С. Сила ума. / Г. Джинни / – К.: Внешторгиздат, 1991. – 199с.
8. Дзвінчук Д. І. Психологічні основи ефективного управління: / Д. Дзвінчук / [Навч. посібник] – К: ЗАТ “НІЧЛАВА”, 2000. – 279с.

9. Етика ділового спілкування: Курс лекцій / П. К. Чмут та ін. – К.: Либідь, 1992. – 280с.
10. Зазыкин В. Г., Чернышов А. П. Менеджер: психологические секреты профессии. / В. Зазыкин / – М., 1992. – 165с.
11. Зигерт В., Ланг Л. Руководить без конфликтов. / В. Зигерт /– М.: Экономика, 1990. – 357с.
12. Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування. Навч. посібник – К.: Ексоб, 2000 – 200с.
13. Карлофф Б. Деловая стратегия. – М.: Экономика, 1991. – 239с.
14. Коваль А. П. Ділове спілкування: Навч. посібник – К.: Либідь, 1992. – 280с.
15. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект). – К.: МАУП, 2000. – 286с.
16. Колот А. М. Мотивація персоналу: Підручник. – К.: КНЕУ, 2002. – 337с.
17. Корнєв М. Н, Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Підручник. – К., 1995. – 304с.
18. Кредісов А. І., Панченко Є. Г. Менеджмент для керівників. – К.: Знання, 1999. – 556с.
19. Кузин Ф. А. Культура делового общения. – М., 1996
20. Курс практической психологии, или как научиться работать и добиваться успеха / Автор-сост. Р. Р. Кашапов. – Ижевск: Изд-во Удм. ун-та, 2000. – 448с.
21. Лебедева М. М. Вам предстоят переговоры. – М.: Экономика, 1993. – 156с.
22. Лозниця В. С. Психологія менеджменту: Навч. посібник. – К.: ТОВ “УВТК”, 2000. – 512с.
23. М’ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посібник – К.: Вища шк., 2001. – 487с.
24. Мескон М. Х. и др. Основы менеджмента. – М.: Дело, 1993. – 702с.
25. Мясищев В. Н. Психология общения. – М., 1995. – 356с.
26. Немов О. С. Психология.: Учебник в 3-х кн. – Кн.1. Общение, – М., 1999.
27. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Навч. посібник. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 695с.
28. Палеха Ю. І. Ключі до успіху, або організаційна та управлінська культури. – К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, 2000. – 211с.
29. Пачковський Ю. Ф. Психологія підприємництва: Навч. посібник. – Львів, 2001. – 276с.
30. Пиз А. Язык телодвижений. – М.: Изд-во “Эксмо”, 2002. – 272с.
31. Потеряхин А. А. Основы межличностного общения. – К.: ВИРА, 1999. – 384с.
32. Психология профессиональной деятельности / Н. Самоукина. – СПб.: Питер, 2003. – 224с.

33. Психологічний словник / За ред. В. І. Войтка. – К.: Вища школа, 1982. – 215с.
34. Психологія професійної діяльності і спілкування / За ред. Л. Е. Орбан, Д. М. Гріджука. – К.: Преса України, 1997. – 192с.
35. Пугачев В. П. Тесты, деловые игры, тренинги в управлении персоналом: Учебн. для студ. вузов. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 285с.
36. Рюкле Х. Ваше тайное оружие в общении: мимика, жест, движение. – М., 1996. – 208с.
37. Сацков Н. Я. Методы и приемы деятельности менеджеров и бизнесменов. – Белая Церковь, 1993. – 400с.
38. Словарь практического психолога / Сост. С. Д. Головин, М. Харвей. – М.: ООО “Издательство АСТ”, 2001. – 800с.
39. Трайнев В. А. Деловые игры в учебном процессе: Методология разработки и практика проведения. – М.: Изд. дом “Дашков и К.”, 2002. – 360с.
40. Фишер Р., Юри У. Путь к согласию, или переговоры без поражения. – М.: Наука, 1992. – 158с.
41. Франкл В. Человек в поисках смысла. – М.: Прогресс, 1990. – 365с.
42. Фуллер Д. Управляй или подчиняйся. Проверенная техника эффективного менеджмента. – М., 1992. – 287с.
43. Хилл Н. Думай и богатей. – М., 1992.
44. Шейлов В. П. Как управлять другими. Как управлять собой: (искусство менеджера). – Минск., 1996. – 368с.
45. Шейлов В. П. Психология и этика делового контакта. – Минск, 1996. – 384с.
46. Шепель В. М. Настольная книга бизнесмена и менеджера (управленческая гуманитарология). – М.: Финансы и статистика, 1992. – 240с.
47. Шуванов В. И. Социальная психология менеджмента. – М.: ЗАО “Бизнес школа”, 1997. – 258с.
48. Щекин Г. В. Как читать людей по их внешнему облику. – К.: Украина, 1993. – 239с.
49. Щекин Г. В. Практическая психология менеджмента. – К.: Украина, 1994. – 399с.
50. Юридична психологія: Підручник для студ. вузів / В. Т. Андрусюк та ін. – К.: Вид. дім “ІНЮРЕ”, 1999. – 352с.

Допоміжна

1. Технології роботи організаційних психологів: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. Л. М. Карамушки. – Фірма «ІНКІОС», 2005. – 366 с.
2. Варналій З.С. Основи підприємництва / З.С. Варналій : [Навчальний посібник]. – К. : Знання-Прес, 2003.- 285 с
3. Завьялова Е.К., Посохова С.Т. Психологія підприємництва : [Учеб. пособие]. – СПб. : Изд-во С.- Петерб. ун-та, 2004. – 296 с.

4. Літвінова О.В. Гендерна психологія: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / О.В.Літвінова. – Луганськ : Видав - во СНУ ім. В.Даля, 2010. – 236 с.

5. Ложкин Г.В. Психология здоровья человека: учеб. пособие / Г.В. Ложкин, М.И. Мушкевич, Ю.А. Бохонкова / под ред. проф. Г.В.Ложкина. – Луганськ : Изд-во «Ноулидж», 2012. – 288 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Асоціація власників малого та середнього бізнесу. – Режим доступу : <https://pidpruemci.kiev.ua/>

2. Всеукраїнська професійна асоціація підприємців бізнесу. – Режим доступу : <https://www.garant-biz.org.ua/>

3. Державний комітет статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

4. Національна психологічна асоціація – Режим доступу : <https://www.npa-ua.org/>

5. Українська спілка психотерапевтів – Режим доступу : <https://usp.community/>

6. Українська рада бізнесу. – Режим доступу : <https://urb.org.ua/>

7. Факультет психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – Режим доступу : <http://psychology.univer.kharkov.ua/>